

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000093912

Datum
25 februari 2026

Bijlage(n)
0

Aan
Van

MBZK
OIV

nota

Oplegnota beantwoording vragen Eerste Kamer
invoeringstoets Tijdelijke wet

Aanleiding

- Op 19 december 2025 hebben de toenmalige ministers van BZK en van Defensie, conform een toezegging, de Eerste Kamer geïnformeerd over de door diensten verrichtte invoeringstoets van de Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma, bulkdatasets en overige specifieke voorzieningen (hierna: Tijdelijke wet).
- Op 3 februari jl. hebben leden van vier fracties (GroenLinks-PvdA, PvdD, D66 en JA21) schriftelijke vragen gesteld over deze brief, met het verzoek de vragen binnen vier weken (uiterlijk dinsdag 3 maart) te beantwoorden.
- In de bijlage treft u de concept-antwoorden aan op de gestelde vragen.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met bijgaande beantwoording van u en de Minister van Defensie.

Kern

- Op 1 juli 2024 is de Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma, bulkdatasets en overige specifieke voorzieningen in werking getreden (hierna: Tijdelijke wet).
- De aangenomen motie Hammelburg (D66) c.s. verzocht het kabinet om één jaar na de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet een invoeringstoets uit te voeren.
- Deze beantwoording wordt gelijktijdig voor akkoord aangeboden aan de minister van Defensie.
- De beantwoording is ambtelijk afgestemd binnen BZK (CZW, AIVD en OIV) en met Defensie (DJZ en MIVD), AZ en het interdepartementale programma herziening Wiv.
- Bij de behandeling van de Wiv 2017 is door de toenmalige MinBZK de toezegging gedaan dat bij onderzoeksoopdracht gerichte interceptie (OOG-interceptie), die toen naast ether ook op de kabel mogelijk werd, "alle data waarvan aan de buitenkant te zien is dat ze niet relevant zijn (...)" bijvoorbeeld de data van populaire streaming- en/of downloaddiensten als Netflix, Spotify, Bit-torrent en YouTube", zou worden afgebogen (de zogenoemde negatieve filtering).
- De aanname van destijds dat download- en streamingsverkeer geen waarde kan hebben, klopt echter niet altijd. Daarop is door de toenmalige MinBZK bij de behandeling van de Tijdelijke wet deze eerdere toezegging over het

filteren van download- en streamingsverkeer ingetrokken. Deze toezegging geldt echter wel nog voor onderzoeken onder de Wiv 2017. Dit blijkt niet uitvoerbaar voor de diensten.

Onze referentie

2026-0000093912

Datum

25 februari 2026

- In de Kamerbrief over de invoeringstoets van de Tijdelijke wet is verduidelijkt dat het niet langer negatief filteren van streamings- en downloadverkeer, zoals in de Tijdelijke wet, nu ook geldt voor de onderzoeken onder de Wiv 2017. Dit vergt geen aanpassing van wet- en regelgeving. De meerderheid van de vragen van de Eerste Kamer heeft hierop betrekking.
- Over dat onderwerp wordt in de beantwoording meer context gegeven bij de achtergrond van de toezegging en het verschil tussen negatieve, en de gebleken meer effectieve toepassing van positieve filtering bij download- en streamingsverkeer onder de Tijdelijke wet. Tevens wordt nader toegelicht dat de aanname dat de diensten hierdoor enorme hoeveelheden bulkdatasets van (Nederlandse) burgers verzamelen en verder verwerken onjuist is. Er wordt verder verduidelijkt dat de voorgestelde gewijzigde werkwijze past binnen de huidige wet- en regelgeving en dus geen wetswijziging met zich brengt en dat hiermee vooruit wordt gelopen op het wetstraject tot herziening van de Wiv 2017. Desgevraagd wordt toegezegd dat hierover nader overleg mogelijk is met de Eerste Kamer.
- Andere vragen zien op het verkrijgen van meer informatie over (de interpretatie over) het verschil van inzicht dat bestaat tussen de Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (TIB) en de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (CTIVD) enerzijds en de beide diensten anderzijds over de reikwijdte van artikel 50, eerste lid, sub b, Wiv 2017. Het betreft de grondslag van de toepassingen van geautomatiseerde data-analyse in de verschillende fasen van bulkinterceptie. Het verschil wordt toegelicht alsook het gevolg, te weten dat de diensten hierdoor minder effectief gekende en ongekende dreigingen voor de bescherming van de nationale veiligheid kunnen onderkennen.
- Daarnaast wordt geantwoord dat de diensten gedurende de gehele looptijd van de Tijdelijke wet deze evalueren en monitoren. Als de resultaten van de monitoring daar aanleiding toe geven, wordt daar in de verschillende stadia van het al in gang gezette wetgevingsproces tot herziening van de Wiv 2017 rekening mee gehouden. Via dat proces zal ook de Eerste Kamer worden geïnformeerd over eventuele aanvullende geleerde lessen met de Tijdelijke wet. Ook wordt ingegaan op de planning van de nieuwe wet, met beoogde inwerkingtredingsdatum van uiterlijk 1 juli 2018 omdat de Tijdelijke wet dan van rechtswege vervalt.
- Ook de eerdere huisvestigingsproblematiek bij de CTIVD komt kort aan bod, en dat reeds naast de huidige tijdelijke voorzieningen een permanente oplossing is gevonden met definitieve huisvesting op de Turfmarkt te Den Haag.
- De CTIVD en TIB hebben separaat inbreng geleverd. Deze inbreng wordt als bijlage toegevoegd aan de brief aan de Eerste Kamer. In hun bijdrage concluderen de CTIVD en TIB geen bezwaar te hebben tegen de voorgenomen wijziging. Ook onderschrijft de CTIVD dat het download- en streamingsverkeer wel degelijk relevante inlichtingen kan bevatten.

Toelichting

- Het doel van de Tijdelijke wet is om, vooruitlopend op de brede herziening van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (Wiv) 2017, meer operationele snelheid en wendbaarheid mogelijk te maken voor inlichtingenonderzoeken van de diensten tegen cyberaanvallen vanuit statelijke actoren met een offensief cyberprogramma en tegelijkertijd de waarborgen op een gepast niveau te houden. Als gevolg van

huisvestigingsproblemen bij de CTIVD kon de Tijdelijke wet vanaf de inwerkingtreding op 1 juli 2024 tot najaar 2025 niet volledig worden toegepast.

Onze referentie

2026-0000093912

Datum

25 februari 2026

- Omdat de Tijdelijke wet eerder nog niet volledig kon worden ingezet, is destijds toegezegd de resultaten van de invoeringstoets eind 2025 te delen. Hiervoor zijn binnen de beide diensten breed ervaringen opgehaald. Ook zijn de ervaringen van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State betrokken.
- Het gegeven dat een aantal artikelen uit de Tijdelijke wet niet of in beperkte mate is uitgevoerd belemmerde het vermogen om tot een gewogen oordeel te komen over de uitvoering. Bij hetgeen wel volledig kon worden toegepast, geldt dat de inzetmogelijkheden van kabelinterceptie en de regeling rondom bulkdatasets positief worden geapprecieerd, alsook de mogelijkheid tot het instellen van beroep. Vanuit de ABRvS is één knelpunt omtrent inlichtingenvoorziening aan haar Afdeling benoemd. Als knelpunt voor de diensten is genoemd dat de beoordelingstermijn die de TIB hanteerde voor enkele toestemmingsverzoeken, soms meer dan vier weken, onevenredig lang is. Deze knelpunten worden betrokken bij de herziening van de Wiv 2017.
- De voorbereiding en verdere uitwerking van de herziening van de Wiv 2017 is, nadat de Tijdelijke wet was aangenomen, direct opgepakt door het interdepartementale programmteam herziening Wiv. De huidige stand van zaken van de herziening Wiv in februari 2026 is dat het conceptwetsvoorstel nagenoeg gereed is en op dit moment door de diensten wordt getoetst op uitvoerbaarheid. De verdere planning voor de herziening van de Wiv is op grote lijnen op gericht het concept-wetsvoorstel in de zomer van 2026 in (internet)consultatie te geven. Voorzien is dat de nieuwe Wiv uiterlijk op 1 juli 2028 in werking moet treden, omdat dan de Tijdelijke wet vervalt.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

- Beantwoording vragen Eerste Kamer invoeringstoets Tijdelijke wet;
- Inbreng CTIVD en TIB, als bijlage bij beantwoording vragen Eerste Kamer;
- Commissiebrief Eerste Kamer invoeringstoets Tijdelijke wet;
- Kamerbrief invoeringstoets Tijdelijke wet.